15e JAARGANG CURAÇAO. DEN 20sten AUGUSTUS 1898. No. 764

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sò fl. 0,20.

Curaçao, 19 Augustus.

DE SPAANSCH-AMERIKAANSCHE OORLOG EN DE MONROE-LEER.

Herhaaldelijk heeft men, bij de verwikkelingen der laatste jaren tusschen Spanje en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, de bewering hooren uitspreken, dat de staatkunde door laatstgenoemden ten opzichte van Cuba gevolgd eigenlijk niet anders was dan de consequente toepassing van een dier beginselen van volkenrecht, die in de groote Republiek van den aanvang af schier gegolden hebben als de levensvoorwaarde van een gelukkig en welvarend volk. Het beginsel hier bedoeld zou dan zijn belichaamd in de zoogenaamde Monroe-leer, dat is: in de op 2 December 1823 door den toenmaligen president Monroe aan het Congres toegezonden "Boodschap", waarbij genoemde bewindsman zijn zienswijze —"Amerika voor de Amerikanen"— als grondwet voor alle staatkunde der toekomst had doen aannemen.

Wat daarvan waar is?

Aan litteratuur over de Monroeleer heeft het niet ontbroken: maar om aangaande de oorspronkelijke beteekenis van Monroe's woorden nauwkeurig te worden ingelicht, zal wel allermeest aanbeveling verdienen dat men die woorden zelven zich onder het oog laat brengen. Dat nu is geschied in een vrij uitvoerige studie door den, als opvolger van den secretaris Day, onlangs tot een aanzienlijke staatsbetrekking geroepen hoogleeraar aan de Columbia-Universiteit, den heer John Basset Moore, die, om zijn onbevangen oordeel over den zin van Monroe's woorden, zoowel als om zijn eerlijk mededeelen ervan, door de Jingo's niet bijzonder vriendelijk werd aangekeken. Een reden te meer voor ons om aan zijn gevoelen, dat ons in een Amerikaansche correspondentie in de *Kölnische Zeitung* wordt uiteengezet, bijzondere waarde te hechten.

Gelijk reeds gezegd, werd het stelsel, dat men als de "Monroeleer" heet geëerbiedigd te willen zien, door den in 1823 fungeerenden president Monroe, of liever door diens secretaris John Guiney Adams, aangewezen in een boodschap aan het Congres, en wel op twee van elkander te eenenmaale verscheiden plaatsen. Het fameuze "Amerika voor de Amerikanen" is in die boodschap, *woordelijk* althans, volstrekt niet te vinden maar geeft veeleer slechts de bedoelingen wêer van al te gedienstige uitleggers, op welke het *traduttore traditore* van toepassing heeten moet. Men oordeele:

De eerste zinsnede, waarin volgens professor Moore de ware Monroe-leer valt te zoeken, luidt als volgt: "te *dezer gelegenheid* gelde als een grondstelling, waarmêe de rechten en belangen der Vereenigde Staten ten nauwste zijn saamgegroeid, dat de Amerikaansche *vaste landen*, door den vrijen en onafhankelijken toestand, *waarin zij gekomen zijn en zich handhaven*, niet als voorwerp van *toekomstige* kolonisatie door welke Europeesche Mogendheden dan ook kunnen worden beschouwd."

De door ons gecursiveerde woorden verdienen hier alle aandacht. Vooreerst: bij welke gelegenheid werd door president Monroe van de door hem bedoelde grondstelling gewag gemaakt? Die gelegenheid was geen andere dan de tusschen Rusland en Engeland oplevende meeningsverschillen omtrent hun wederzijdsche aanspraken op het thans definitief aan de Vereenigde Staten toegekende Alaska. Die gelegenheid wil Monroe eenvoudig benutten om 1° de eigen aanspraken van Amerika op het bedoeld gebied te doen gelden en 2° in het algemeen nog eens te verzekeren dat, hoe weinig bevolkt en hoe schijnbaar onbezet eenig gebied op het vasteland van Noord-Amerika ook zij, de Mogendheden — lees hier: van Europa — niet moeten denken, dat de Vereenigde Staten zich den door den Onafhankelijkheidsoorlog verworven eigendom ervan door wien ook willen laten ontrooven. Evenwel dit geldt gelijk de woorden van Monroe zelven aangeven, uitsluitend het *Vasteland* van Noord-Amerika, en dán nog wel met deze bepaling: dat dit Vasteland zich *vrij en onafhankelijk* moet *hebben gemaakt* op den huidigen oogenblik en zich in die onafhankelijkheid moet hebben *gehandhaafd*. Tegen het Engelsch oppergezag in Canada uitgeoefend verzetten zich dus de woorden van Monroe in geenen deele. Veeleer erkennen zij dat dit gezag rechtmatig is en onaantastbaar. Prof. Moore toont verder aan, dat in de uitdrukking "*toekomstige kolonisatie*" geenszins de bedoeling ligt, om voortaan Europeesche Staten van elke gebiedsuitbreiding in Amerika uit te sluiten, maar dat men er enkel in zien moet een protest tegen kolonisatie door zoogenaamde volksverhuizers op eigen hand ondernomen in een landstreek, die niet onder beheer van een beschaafde natie zou staan. Monroe —zoo betoogt de hoogleeraar — wil hier eenvoudig zeggen, dat Noord-Amerika nu overal bezet is, dat de in Europa of elders bestaande meening, als zouden er nog ledige plaatsen in Amerika te vinden zijn, elken redelijken grond mist.

De tweede plaats, waar de Boodschap van Monroe over de verhouding van de Vereenigde Staten tot de Mogendheden van Europa zich uitspreekt, doelt op de aan "de Heilige Alliantie" toegeschreven, maar zeker nimmer verwezenlijkte poging om de vroeger aan Spanje onderworpen Zuid-Amerikaansche Koloniën onder het oppergezag van dat Land terug te brengen. Engeland was daartegen en deed aan de Vereenigde Staten van Noord-Amerika het voorstel om samen tegen den toeleg der Heilige Alliantie in te gaan. Jefferson, de vroegere President, te dier zake geraadpleegd, greep met geestdrift de zaak aan; Madison, een andere voorganger van Monroe, insgelijks; een derde staatsman, Calhoun, ging nog verder: in zijn ijver wilde hij reeds Europa met de wapenen te lijf. Monroe's secretaris Adams echter, wiens politiek doorzicht hem voor overdreven ijveren bewaarde, begreep dat eensdeels John Bull geen al te vertrouwbaar bondgenoot zou zijn, en dat het met de plannen der Heilige Alliantie wel zoo'n vaart niet zou loopen. Hij achtte het dus noodig, den heetgebakerden patriotten aan het verstand te brengen, dat zij het wijst zouden doen indien zij Engeland,—dat notabene! tot hiertoe nog niet eens de Zuid-Amerikaansche Staten erkend had! — *alleen* lieten verklaren wat het verkoos. Zelf zouden dan de Vereenigde Staten voor eigen rekening een verklaring afleggen. Deed men anders, dan liep men gevaar ten slotte de ondervinding op te doen, dat men in de kaart van Engeland gespeeld en juist dit Land aan het leeuwendeel bij de eventueele verdeeling van Zuid-Amerika geholpen had. Aan die nu juist niet zoo heel onberedeneerde wereldbeschouwing, in tegenstelling met de geestdriftige stemming der kopstukken van het Congres, heeft men volgens professor Moore in Monroe's Boodschap de volgende passage te danken:

"Aan de oorlogen van de Europeesche Mogendheden, die haar-zelven betroffen, hebben wij nooit deelgenomen, en het ligt niet op den weg onzer staatkunde dat in

FEUILLETON.

LADRON.

El a horta.

No tin otro nomber pa loké el a haci — é por corda i papia kiko koe é kier. Toer otro cos ta excuso,—el a horta, el a hacié donjo di cos di otro, sin su boluntad. Ma es otro tabata ricoe! Su caha ta jen, porvenir di su jioenan ta sigurá; kende un pérdida chikitoe asina por ofendé? Es homber ricoe por bien falta es dos placanan di oro!

Ma — toch tabata un ladronicia. Un ladronicia. Un ladronicia prepará padilanti, na perhuicio di es koe é ta gana su pam.

Es caha tabata habrí....un caha chikitoe koe tabata den djé, tabata té na su rand jená coe placa di oro, koe tabata brilja exitante....

Na cas su muger ta droemi.... maloe, i apena é tabata gana suficiente pa nan alimentoe necesario.

Com tantoe un botter di binja, un soppi fuerte lo smaak i fortifica es enferma! Su cara lo haja su color trobé, su pulso lo bati mas fuerte i lo é haja un bida nobo. Hustamente su patron a lamanta para i bai den otro cuarto..; no tabata un decision di suerte, no ta Dios mes a disponé asina? Un mân jea di es placanan ai di oro noema, i legria di su cas, koe enfermedad i miseria a distrui, lo bolbé di nobo! Ai, lo no ta un ladronicia! Ta un accion pa haci un bon, pa scapa algun bida....I eL a poné man den es cahita di oro....

Es ladronicia tabata cometé....i coe es presa rica scondir den su sacoe di gillet, el a bai su cas....Na principio é tabata contentoe .... "Auxilio! Salbacion!" tabata sona den su interior i el a pura bai su cas....

El a tende un stem; "Cohé e ladron!"

El a keda spantá manera e ta clabá na suela. Sudor tabata bacia na su cara — é tabata bati su mán na su frenta.

Nan a discubrié caba?

Hendenan tabata corré pasé i nan tabata stoot é brutalmente un banda...

El a mira, koe nan a keda para cerca un hoben, koe un polis a cohé caba na su garganta. Un multitud grandi a rondona es hoben, koe e polis a lastra awor ta bai coe né, bao di boroto di muchanan.

Ma esai tabata un locura! Com é por compará coe es hoben ai....podisé un miserabel ladron, koe a horta un mucha of cualkier pober, único cos koe nan tabatin!....Esai é no a haci!..., El a busca pa corda di otro manera.

Kiko lo e coempra coe es placa pa koe é por sorprendé su pober esposa?....Binja....refresco....si, esainan lo é coempra.

Ma hendenan lo no keda admirá, si é, un homber pálido, mal bistir, troca placa di oro i coempra cos koe ta destiná solamente pa ricoe?.. .Nan lo no miré coe desconfianza i haja sospecho. Nan lo no arresté i grita "un ladron!"

Ma, toer esainan ta idea errónea. Tienderonan lo doené loké é coempra; kiko ta importá es hendenan ai, di oenda es placa a sali!.... Ata un cas koe ta bendé binja, jen di luz i di hende.... bam drenta anto!...

No ta bai asina facil. El a bira poco ansiar.... E tabata tembla.... Nunca el a kita un cens chikitoe for di ningun hende, nunca el toema un cos di un manera inhusto.

Es placa di oro koe el a saca caba for di su sacoe, tabata kima den su mân manera candela.... No, promé, é mester bira mas trankil, i conbencé koe é no ta un ladron ordinario, i anto.... anto lo bai mejor....

E kier a busca su cas promé, mira miseria koe su muger ta pasa, zoentji su jioe zwak i casi morto i anto lo é haja es ánimo i trankilidad suficiente i anto lo é comprendé koe el a haci bon....

Spantá el a drenta es camber miserabel i el a poné su lipnan riba boca di su muger.

"Com bo ta sinti awor?" é tabata puntra suave i spantá, i es muger a respondé casi incomprensibel:

"Bon, masjar bon!"

"Bo ta ganja mi, mi ta keré," é dici verdriet, mientra koe el a cohé manoe di su esposa tené. "Bo no ta bon.... bo ta sufri miseria i bo tin algun tristoe pensamentoe den bo cabez.... Bo tin necesidad di cuidanza.... Tené pacenci....lo bini clá coe esai! Lo bo no sufri miseria i tristeza mas largoe! Lo mi juda bo i mi por juda bo!"

Su cara a bira corrá. "Ai, tempoe maloe també tin su fin," é tabata sigi papia na boz haltoe; "ora ta di mester, mester haja un manera di haci."

El a keda ta mira es homber spantá. Na es mes momentoe el a hinca mân den su sacoe i es placanan di oro tabata sona riba un mesa koe tabata un banda di cama.

"Ata, mi kerida!" é dici spantá, "ata placa!.... Ta di nos! Coe né, lo mi larga percura pa bo!....Pakiko solamente hendenan ricoe mester ta salud; pakiko hendenan pober, pa un enfermedad chikitoe koe por cura coe un dos florin mester moeri!....Lo mi haci bo salud atrobé — i si esaki caba, tin mas ainda!"

Casi es palabranan alegre ai a moeri riba su lip....; é tabata papia mas i mas poco-poco i su cara contentoe a haja un figura horribel. Es muger no

de toekomst te doen.... Bij de gebeurtenissen op ons wereldhalfrond echter zijn wij noodzakelijkerwijze onmiddellijk betrokken. Wij zouden elke poging der Europeesche Mogendheden, om het door haar gevolgd stelsel van beheer op eenig gedeelte van ons wereldhalfrond *uit te breiden*, beschouwen als gevaarlijk voor onzen vrede en onze zekerheid. Met de *bestaande Koloniën* of zusterlanden van een Europeesche Mogendheid *hebben wij ons nimmer bemoeid* en wij *zullen dat ook voor 't vervolg niet doen.*"

Ziedaar alles! — En hoe men nu uit die nuchtere en — in de omstandigheden vooral, waarin men tengevolge der opwinding van sommige der bekwaamste staatslieden verkeerde — merkwaardig voorzichtige zinsnede een stelsel kon in elkaar timmeren, dat niet enkel een soort van protectoraat over de zuidelijke helft van Amerika als eisch doet gelden, maar tevens alle rechtmatig uitgeoefend gezag van Europeesche zijde in "bestaande Koloniën" aan de bemoeiing van de Vereenigde Staten onderwerpt, zou vrijwel onverklaarbaar zijn, indien men ten ten minste het oog wilde sluiten voor de onmiskenbare waarheid, dat in vele kringen "politiek" en "eerlijkheid" — "twee" zijn.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

Door de Eerwaarde Heeren Rectoren der verschillende kerken van het Apostolisch Vicariaat werd in de afgeloopen week het volgend bisschoppelijk schrijven ontvangen omtrent de kerkelijke viering van den 31sten Augustus.

Den 31en Augustus zal het de dag zijn, waarop Hare Majesteit Koningin Wilhelmina de regeering zal aanvaarden en als Koningin optreden van Nederland en zijne Koloniën. Voor ons dierbaar Land is dit een feest van het grootste gewicht en van onberekenbaar groote gevolgen voor de toekomst. Maar ook aan onze geëerbiedigde Koningin zal een zware verantwoordelijkheid worden opgelegd, door menschelijke krachten niet te dragen. Het is daarom de plicht harer trouwe onderdanen zich in het gebed te vereenigen om de kracht en den zegen des Hemels voor Haar af te smeeken.

Dientengevolge hebben Wij goedgevonden en bepaald, gelijk Wij bij dezen goedvinden en bepalen, dat in alle openbare kerken van ons Vicariaat op den 31en Augustus of bij verhindering op den daarop volgenden Zondag eene plechtige H. Mis zal worden opgedragen en daarna de lofzang *Te Deum* gezongen worden tot dankbetuiging voor de ontvangen weldaad en vooral om Gods milden zegen af te smeeken over het bestuur van Hare Majesteit gedurende tal van jaren.

De geloovigen moeten met deze bepaling in kennis worden gesteld en dringend verzocht om op dien dag hunne gebeden met die des Priesters te vereenigen.

Tevens gelasten Wij tot voldoening aan een Ons vriendelijk gedaan verzoek, dat in de beide kerken van het stadsdistrict op het middernachtelijk uur van 30 op 31 Augustus onmiddellijk na het gegeven teeken van het kanonschot gedurende vijf minuten alle klokken zullen geluid worden.

(get.) ✝ fr. JACOBUS AMBROSIUS.
Tit. Bisschop van Teuchira
en Ap. Vic. van Curaçao.

Gegeven te Curaçao 12 Augustus 1898.

***

Op denzelfden 31sten Augustus zal Z. D. H. Mgr. J. J. A. Van Baars, Apostolisch Vicaris van Curaçao, 's morgens ten acht ure een Pontificale H. Mis opdragen in de Sint-Annakerk te Otrabanda.

Havennieuws.

Wanneer waar is wat verhaald wordt en ophelderingen uitblijven, dan is een onzer schepen wederom de dupe geweest van de verregaande willekeur der Venezolaansche ambtenaren. Ziehier wat er is gebeurd.

Verleden week Woensdag zeilde de *Margarita* onder Hollandsche vlag van hier uit naar een der Colombiaansche havens. Ter hoogte van Aruba echter werd het in volle zee aangehouden door de *Cisne*, een dier Venezolaansche vaartuigen, welke gewapend de kust bewaken, en naar Coro opgebracht.

Wij willen niet onvoorwaardelijk geloof slaan aan de verzekering, welke men geeft, dat de *Margarita* niets tegen de Venezolaansche wetten misdeed en daarom zullen wij ook niet ingaan op de klachten, welke men het Bestuur doet over de weinige bescherming onzer scheepvaart; echter het ware wel eens zaak, dat door de bevoegde autoriteiten een streng onderzoek werd ingesteld, al was het slechts om te toonen, dat Hollandsche vaartuigen rekenen kunnen op de verdediging hunner rechten, wanneer deze worden aangerand.

***

Sinds eenige dagen verkeerde men hier in onzekerheid omtrent de *Ana Jacinta*, die van hier met levensmiddelen naar Cuba was uitgevaren. Nu is het bericht hier aangekomen, dat dit schip, dat zeer zwaar was geladen, in de wateren van Jamaica schipbreuk heeft geleden en is vergaan. De bemanning echter is gered; een gedeelte daarvan keerde gisteren via La Guaira hier terug met de *Ines*, die in quarantaine is gegaan.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Sarquis Brays, Luis Gomez Campos, J. M. Chumaceiro & Cs., José R. Gonzales, Juan Jacob, Loreto Lopez, Luisa de Loo; Migel Maduro, Mari Maduro, Abbione Sebastiano, Jozef Silie, Germain Van Riest, Lasrtnia Vos.

Leger.

Zondagmorgen kwam hier met de *Prins Willem IV* van den *K. W. I. M.* van Amsterdam aan 20 man suppletie-troepen onder bevel van een gepensioneerd onderofficier, die voor den overtocht van Amsterdam naar Curaçao wederom in dienst was gesteld.

Deze manschappen hadden zich na hun aankomst dadelijk te verantwoorden voor de militaire autoriteit wegens hun slecht gedrag op de boot gedurende reis en bij hun kortstondig verblijf te Suriname.

***

Maandagmiddag omstreeks half één is Hr. Ms. *Friesland* van hier naar St. Thomas vertrokken om vandaar de reis naar Amsterdam te vervolgen.

De kapel van het garnizoen aan den uitgang van de haven opgesteld, deed het schip onder het spelen van *Wien Neerlandsch bloed* uitgeleide.

***

Woensdag in den voormiddag heeft Hr. Ms. *Sommelsdijk* de haven verlaten en zee gekozen. Deze oorlogsbodem ging naar Bonaire.

Politiezaken.

Dinsdag maakte een buitenmeisje zich in het magazijn *El Globo* schuldig aan diefstal van een klein kleedingstuk. Op heeterdaad betrapt werd zij gedwongen het gestolene, dat zij trachtte te verbergen, onmiddellijk terug te geven.

Eveneens moet de vorige week een diefstal van kleedingstukken hebben plaats gehad op een bovenhuis in de Kerkstraat te Willemstad.

Een verkeerde beschouwing.

Ruim een maand geleden leverden wij een hoofdartikel over de zegenrijke werkzaamheid der verschillende kloosterorden op de Philippijnsche eilanden.

Daaruit hebben onze lezers kunnen zien, welke groote verplichtingen zoowel de oorspronkelijke bevolking dier koloniën als het moederland Spanje jegens genoemde kloosterorden heeft.

Dank aan de eeuwenlange werkzaamheid der priesters en monniken is de bevolking uit den staat der barbaarschheid opgeheven tot een trap van welvaart en beschaving als maar zelden elders wordt aangetroffen. Dank ook aan die werkzaamheid zijn de Philippijnen voor Spanje een kolonie geworden, waarvan het groote voordeelen trok, ja waarop het trotsch kon zijn.

En toch heeten die priesters en monniken in de liberale pers de veroorzakers van al de rampen, die genoemde eilanden in den laatsten tijd geteisterd hebben, de uitzuigers en afzetters der bevolking, door hun toedoen gedompeld in een ellende, die ze ten laatste tot opstand gedreven heeft.

De groote liberale organen elders geven het voorbeeld van die verdachtmaking, en de kleintjes hier bauwen de groote gedachteloos na.

Zoo gaf dezer dagen een onzer locale bladen de volgende beschouwing ten beste:

España sale desmembrada de la guerra. Extenuada por la guerra de tres años en Cuba, que sostentaban los americanos, *y por la guerra en las Filipinas, debida en gran parte á las exacciones, á las cuales sometian las órdenes religiosas á los indígenas*, (Wij cursiveeren, Red. *Amigoe.*) ha debido sucumbir ante la fuerza y los recursos superiores de una nación poderosa y rica como los Estados Unidos. Ha hecho todo lo que pudo hacer: ha sucumbido con honor.

Wij zouden op zulk een averechtsche beschouwing niet de aandacht vestigen, als ze alleen stond; maar het is slechts een enkel staaltje van de verdachtmakingen, die op het oogenblik tegen de geestelijkheid in de Spaansche koloniën de ronde doen. Zij hebben natuurlijk geen andere strekking dan den argwaan en den haat tegen de Katholieke geestelijken en kloosterlingen op te wekken en aan te vuren.

Het zou een nutteloos werk zijn al deze verdachtmakingen te willen weerleggen. Tot stichting echter van bedoeld blad zullen wij hier even het oordeel aanhalen, door een alleszins bevoegd en onverdacht persoon, Dr. Karl van Scherzer over de werkzaamheid der kloosterlingen op de Philippijnen uitgesproken.

Dat is de eenige groote bezitting, die Spanje in den Stillen Oceaan is overgebleven en die nog zoo heel en al op de oude wijze wordt beheerd, dat het volk meer aan de monniken dan aan het wereldlijk bestuur hangt, welk laatste daarom zich wel wacht met de monniken in conflict te komen. Terwijl progressisme, voltairianisme en vrijmetselarij in het Spaansche Moederland de kloosters geplunderd en ten deele verbrand hebben, waagde zelfs het meest progressistische Kabinet het niet op de Philippijnen op dezelfde manier huis te houden. Daarom is ook daar het volk nog op merkwaardige wijze tevreden en gelukkig. De inboorlingen, Tongaleezen, zijn reeds voorlang bekeerd; zij zijn een vroom en vreedzaam volk, dat zijn geestelijke vaders met kinderlijke liefde is toegedaan. Men pleegt met

---

a papia ni un palabra — ma su cara —! No tabata legria, ni speranza, ni un bido nobo koe su cara tabata moenstra; tabata desconfianza, sospecho, horror...

"Ladron!"

Esai el a bisa?....El a tira coe su boz temblando es palabra horribel ai na su cara?.... No, é no a papia nada...., ni un palabra, a sali for di su boca, solamente el a keda miré den su cara...

I toch e palabra ai tabata sona den su orea.... Cada bez i semper tabata sona.... coe desprecio i rabia — coe odio i horror....

"Ladron"

Temor, horror, reproche.... toer tabata sona den su orea.... I ainda su muger ta keda miré.

El a cohé e placanan, el a bisti su sombré i é tabata bai sali.... Ma el a drai i dici: mi tin ainda algo di haci, i di muchoe importancia,"

Despues el a sali masjar purá for di kamber.....

El a bai unbez na oficina di su patron.

El a ranca duroe na klok di es cas, i é dici coe es criá koe a bin abri porta: "Mi mester papia coe donjo di cas. I unbez riba un asunto importante."

Es criar a respondéle, koe donjo di cas ta ocupá awor coe su famia, i lo é no ricibi bisjita. Ma é no a haci caso "Ma tin peligro! Bai bisé noema! E mester ricibi mi...."

Mi ta bai poerba."

Casi sin rosea, el a keda ta spera, té koe por fin el a tendé boz di es criar.

"Como un exepcion meneer lo ricibi bo."

Spantar el a pasa dilanti di es criar i el a drenta den cuarto di su patron, koe tabata speréle caba.

"Kiko ta motiboe di bo bisjita asina laat?"

"Un ladronicia, Senjor!"

"Com? — Nan a horta mi?"

"Si! — es ladron ta para bo dilanti!"

Casi hende no por a tendé es último palabranan ai koe el a papia.... Mientra koe su patron tabata doena un paso atras, el a poné coe mano temblando es placanan di oro riba mesa. Despues el a camna .. El a hala un rosea profundo i el a sigi coe un tono suave i suplicante:

"Toema bo placa trobé.... Mi a cohéle, den un momentoe di locura...."

Spantá es patron tabata mira su klerk, koe tabata para su dilanti den un dolor grandísimo.

"I ta di com bo por a bira un ladron?" es patron tabata puntré coe un tono serio.

Es klerk tabata miré coe un cara jen di berguenza.

"Pa amor koe mi tin pa mi esposa," el a respondé. "Ma é ta odia mi, é ta desprecia mi pa esai....pa miedoe pa su morto, i awor lo é moeri, pasobra mi a bira un ladron!"

El a tapa su cara coe su mânnan, i pa promé bez, desdi muchoe tempoe, awa a jena su wowo i pa un berdadero dolor. El a sinti awor un manoe riba su scouder. El a hiza su cara i el a mira es cara serio di su patron.

"Conta mi toer cos! Bisa mi den ki circunstancia bo ta haja bo.No culpa bo mes tantoe, papia libremente i clá.. Pakiko bo a horta?"

Un momentoe, riba pregunta di su patron es klerk no tabata sabi kiko haci; ma es ora ai també el a abri su coerazon i el a pinta su estado i toer loké den último tempoe el a experimenta i corda. Ora pa ora é tabata haja mas animo pa papia i cada di su palabra tabata carga seljo di berdad— tá di promé bez koe el a papia kiko é tabata sufri, kiko tabata pasa den djé.

"Asina anto, Senjor," é tabata conclui, asina mi a bira un ladron.... I mi ta suplica bo coe toer urgencia di haci coe mi manera bo kier." Cabez abao é tabata spera respondi, koe a sigi també despues di un pausa.

"Toema es placa atrobé, é ta toca bo.... Bo a cohé un camina curiosa pa pidi mi mi judanza. Si bo a exponé mi bo situacion di un manera sinberguensa, lo no a jega asina leeuw. Ma ainda tin tempoe.... Mi ta keré bo i mi ta confia bo....Bo ta keda na mi sirbisji — i es placanan di oro ai — usa nan pa bo pober muger, pa mehora su estado....Ban cohé nan! — of mi mester doena bo ainda escrito, koe nan ta toca bo legitimamente?"

Algun minuut despues es ladron tabata para na caja trobé coe un coerazon arrepentido ma aliviá i el a corré bai cas..... Awor el a coempra toer sorto di cos, i henteramente é no a pensa, koe nan por sospecha algo pasobra é ta coempra tantoe cos ni koe é tin placa di oro....I ora el a jega cas i koe el a poné refrescoe pa su muger ansiá, é no tabata miré admirá, i é no tabata jamé "Ladron!" Es ora ai es muher a cohé braza i dici coe né:

"Oenda bo a haja es placa ai?"

"Mi a horté, mi doesji!"

"Horta!.... Ma hombre! Com bini coe es idea horrible ai....Bo....un ladron!"

Es ora ai el a cohé manoe flacoe di su muger i el a cubrié apasionadamente coe zoentji.

"Si, bo tin razon," é dici poco-poco i conteniendo coe trabao lagrima, koe tabata jena su wowo, mi.... un ladron!

——(o)——

zulk een welstand en zulk een tevredenheid der bevolking onder geestelijke hoede in het beschaafd Europa den gek te steken en zou maar liefst aan dit laatste papenbestuur, dat zich nog in een uithoek der aarde verbergt, te vuur en te zwaard een einde maken, om de arme Tongaleezen met parlementsverkiezingen, juristerij, schoolmeesterij en fabrieksjammer in de hoogere staatsbeschaving in te lijven. Wij voor ons daarentegen zijn van meening, dat onze heillooze staatsalmacht, de democratische en liberale zoowel als de despotische, toch ten minste nog op een plek der aarde de Kerk en het in haren vrede levende volk met rust moest laten.

Het Spaansche beheer *van de Philippijnen verdient verreweg meer achting dan de Engelsche en Hollandsche besturen in Oost-Indië. In de Engelsche en Hollandsche koloniën heeft men aan de Heidensche bevolkingen den zegen van het Christendom niet gebracht. Men heeft ze in haar verblind Heidendom laten zitten en ze enkel uitgeplunderd, geplaagd en mishandeld*, en men ziet zich daarom gedwongen, als ware het altijd met de wapenen in de hand gereed te staan om een uitbrekend oproer te dempen. Op Manila houdt men van zulks niets. Hier is de bevolking met de voogdij der geestelijkheid ingenomen en beweegt zich *veel vrijer en gelukkiger, en staat ook op zedelijk gebied heel wat hooger dan elders in Indië het geval is.*

Dezelfde schrijver haalde ook het oordeel aan van den beroemden Von Humboldt, die zeker niet van vooringenomenheid met kerkelijke inrichtingen verdacht kan worden en die toch op de meest nadrukkelijke wijze den zegen roemde, door de kloosterlingen in de Zuid-Amerikaansche missiën verspreid.

Oorlogsberichten.

Het kon niet anders, of na de vernietiging van Cervera's vloot en de overgave van Santiago de Cuba moesten de vredesonderhandelingen spoedig volgen. Deze nu hebben den volgenden uitslag gehad:

Spanje doet afstand van Cuba, aan de Vereenigde Staten worden Porto Rico en een der Dieven-eilanden toegewezen. De Philippijnen worden door de Amerikanen bezet, totdat bij het vredesverdrag zal zijn vastgesteld, welk bestuur daar zal worden ingevoerd. De ontruiming van Cuba en Porto Rico zal onmiddellijk plaats hebben, terwijl twee dagen na onderteekening van het vredesverdrag een commissie zal worden aangesteld, de ontruiming in bijzonderheden regelende en uitvoerende. Spanje en Amerika zullen ieder vijf gedelegeerden benoemen voor de samenstelling van het protocol.

En hiermede sluiten wij onze rubriek *Oorlogsberichten*, waarin wij gedurende eenige weken onze lezers zoo getrouw mogelijk op de hoogte gehouden hebben van den strijd tusschen Spanje en Amerika. Wij hebben daarin niet geschroomd openlijk partij te kiezen voor Spanje, omdat het recht aan zijne zijde is en voor ons zal Amerika steeds zijn, zooals wij het de vorige week noemden, de breedgeschonkte roover, die kracht boven recht stellend met onedele wapenen den edelpage overviel.

Door den verraderlijken dolk van dien roover in het hart geraakt, ligt Spanje thans zieltogend neer. Toch versagen wij niet. Veeleer brengen wij een groet aan het ridderlijke Spanje, dat nog groot is in zijn ongeluk.

Leve dan het Katholieke Spanje, het vaderland van Isabella de Katholieke.

Het staal van zijn zwaard is ouder dan dat van de sabels en bajonnetten der Nieuwe Wereld, en zoo roemrijk zijn de heldendaden vermeld op zijn geschiedrollen, zoo groote glorie omzweeft zijn smetteloze vlag, dat Spanje, ook zelfs nu een overmoedig volk het heeft overtroffen in menigte van strijdkrachten, nog kan bouwen op den bijstand van allen die het recht beminnen, gelijk het ongelukkige Polen, vertrapt en verscheurd, met moedige onderwerping het uur der opstanding verwachten mag!

Wij wisten reeds uit de geschiedenis, wat wij wederom gezien hebben, dat Spanje weet te strijden met heldenmoed. Zien wij thans het alle daagsch embleem van een ellendig suiker-syndicaat de plaats vervangen van het Kruis van het KatholiekeSpanje, wij zouden ons schamen de hand te drukken van den overweldiger, en wij stellen er een eer in het aanschijn van Spanje's ongeluk met geestdrift en eerbied het hoofd te ontblooten, gelijk wij zouden gedaan hebben, indien Spanje gezegepraald hadde.

Leve derhalve het Katholieke Spanje, het Spanje, aan hetwelk het recht onthouden is en dat viel als een slachtoffer van plannen uit den booze en van laaghartige kuiperijen!

Het leve!

NEDERLAND.

Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid.

Aangaande de opening van de Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid, waarvan een Sub-Commissie ook onder ons werkzaam was, lezen wij in *De Residentiebode* onder dagteekening van 9 Juli onder meer het volgende:

De Stadhouderslaan heeft nog nooit zooveel drukte gezien als vandaag. Welk een toeloop van belangstellenden! En wat aan die schare de grootste belangstelling gaf: de dames vormden, met hun sierlijke toiletten, haar gracieuse persoonlijkheden, den boventoon. Waarlijk, de tentoonstelling heeft reeds heden de vrouwenzaak zeer gebaat, door zooveel vertegenwoordigsters der zwakke sekte bijeen te brengen.

Naar de congreszaal, met vlaggen en guirlandes smaakvol getooid, richtte zich tegen één uur aller schreden. Op het podium verzamelden zich, rechts en links van het orchest, de dames van het koor: een even talrijke als bevallige schare: de zaal vulde zich gaandeweg met genoodigden. Onder dezen valt in de eerste plaats te vermelden baron Taets van Amerongen, die HH. MM. de Koninginnen vertegenwoordigde. Voorts merkten wij op: Exc. mgr. Tarnassi en andere leden van het "corps diplomatique" de prins van Solo, in den uniform van Luitenant-kolonel van den Barisan; alle ministers, de commissaris der Koningin, de wethouders der gemeente en vele dames en heeren, leden van besturen van te 's-Gravenhage gevestigde ,vereenigingen of afdeelingen van vereenigingen, wier werkkring zich aansluit aan het doel der tentoonstelling. Door een sterfgeval in zijne familie was de burgemeester verhinderd tegenwoordig te zijn.

Alle aanwezigen ontvingen van de comitéleden, die grooter dienstvaardigheid aan den dag legden dan wij bij dergelijke gelegenheden gewoon zijn — weder een navolgenswaardig voorbeeld voor het sterkere geslacht!—een exemplaar van het orgaan der tentoonstelling, waarin de tekst der cantate.

Te kwart over één beklom mevrouw Goekoop-de Jong van Beek en Donk in donker toilet en de hoed op het hoofd, den katheder, waar zij met groote zeggingskracht en even aangename als duidelijke dictie een uitvoerige openingsrede hield, die aldus eindigde:

"En thans, geachte aanwezigen, is het oogenblik van openen daar.

Maar de eer het openingswoord te mogen spreken bij dit werk der Nederlandsche vronw, meenen wij niet voor ons zelf te mogen houden.

Het moest een kindermond zijn, die het groote woord van dezen dag zou spreken, en zooals ik zeide, omdat dit kindje de toekomst voorstelt, waarop wij hoopvol den blik hebben gericht...

Kleine Lilly, toekomstdraagstertje, wil je de Tentoonstelling openen? Uit aller naam geef ik je het woord..."

De achtjarige Lilly Stok, een lieve blondine, kwam voor mevrouw Goekoop staan en sprak met duidelijke stem:

"En hiermede verklaar ik de Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid geopend."

Applaus weerklonk en mevrouw Goekoop werd namens haar medewerksters een fraai bouquet aangeboden door mej. Hinloopen.

Nu volgde de uitvoering der Openings-Cantate voor vrouwenkoor, soli en groot orkest, op een gedicht van mevr. Snijder v. Wissenkerke, getoonzet door Cornélie van Oosterzee, die zelf dirigeerde.

De indruk dezer cantate, door mej. Oosterzee met vaste hand geleid, was grootsch. Na het eerste gedeelte klonken de bravo's midden in de uitvoering, na den solo van mej. Kappel kon het auditorium zich niet bedwingen, teekenen van bewonderende instemming te geven en na 't indrukwekkende slot stonden allen op, om mej. Oosterzee zoowel als aan de uitvoerenden, een ovatie te brengen. Veelvuldige hoera's en bijvalskreten drongen mej. Oosterzee met eene buiging te danken en toen kwamen de bloemen toestroomen; wel acht of tien dames kwamen aandragen met groote bloemstukken. Mej. van Oosterzee bracht de haar gebrachte hulde door handgeklap over op de uitvoerenden, waarna ook de solisten een ruiker ontvingen. Ook de heer Spoel werd gehuldigd en ontving een fraaien krans.

Mejuffrouw Jungius besteeg nu het spreekgestoelte en noodigde de dames en heeren uit, naar de industriezaal te gaan en van daar naar "Insulinde".

Bij den omgang door de industriezaal bood baron Taets van Amerongen den arm aan mevrouw Goekoop. In de Industriezaal was alles aan den arbeid.

In de kampong sprak mevr. Lucardie-Daum een welkomstwoord, waarin zij op de beteekenis van dit Indisch dorp wees en dank bracht aan allen, die tot de totstandkoming hadden bijgedragen.

De gamelang gaf met de Indische dansen een interessante voorstelling.... Maar toen moesten wij weg; de zetterij riep. Slechts konden wij nog constateeren, dat de stroom van bezoekers voor de tweede uitvoering der cantate overgroot was.

BUITENLAND.

Frankrijk. — In de onder voorzitterschap van Deschanel gehouden Kamerzitting te Parijs trad de oud-voorzitter, de heer Brisson, als minister-president op. Hij verklaarde te willen steunen op eene meerderheid, uit liberalen en radicalen bestaande, en de socialisten te zullen afwijzen, tegen wie hij zelfs maatregelen zal voorstellen „om hun hunnen aanhang te ontnemen". Zijn regeeringsprogram is een gemengd stelsel: wel de radicale successie- en inkomstenbelasting, met afschaffing van het personeel, maar geen progressieve inkomstenbelasting, waartegen de liberalen gekant zijn. Ook de arbeiderspensioneering zal aan de orde worden gesteld, maar niet de grondwetsherziening, die de radicalen wenschten. De heer Brisson verklaarde front te zullen maken tegen de conservatieven.

Niettemin verklaarde Déroulde, dat de rechterzijde het ministerie zal steunen, omdat de heer Cavaignac (een burger), minister van oorlog, tegenstander is van eene herziening van het proces Dreyfus, (ook de minister van marine is een burger). De liberaal Beaurejard zeide het kabinet niet te vertrouwen, daar het, als het zijne kans schoon ziet, radicale politiek zal voeren: daarom zal hij van den beginne af er tegen stemmen. Bij stemming over eene motie van orde bleek Brisson over 314 tegen 251 stemmen te beschikken. Hij kan dus vooreerst een krachtig bestuur aandurven.

—Zooals men zich wellicht herinnert, viel het gematigd-republikeinsche kabinet Méline den 14 Juni ll. door een vonnis van 295 tegen 246 stemmen, terwijl nog enkele oogenblik te voren zijn verklaringen waren goedgekeurd met 295 tegen 272, en de vereeniging der republikeinsche groepen (zonder meer) was geproclameerd met 527 tegen 5 stemmen. Merkwaardig deze plotselinge ommekeer voor wie niet is ingewijd in de eigenaardige gebarenspraak der vrijmetselarij!

Cornély, die in den *Figaro* en ook in den *Matin* schrijft, komt daaromtrent eenige opheldering en geven. „Hij heeft maar een enkelen kreet te doen hooren,"—zegt Cornély, over den *premier* Henri Brisson sprekende — „maar één handbeweging te maken, om al de papenhaters te doen samenrotten onder de vlag van burgeroorlog, welke hij bij voorkeur omhoog steekt. En die kreet is: Weg met de geestelijken! En dat teeken is geen ander dan waarmee de vrijmetselaar om hulp roept zoodra hij in nood verkeert. Dat teeken gaf broeder Brisson, toen hij in den namidag van den 14en Juni de tribune besteeg, om het kabinet Méline te doen vallen. Het bestaat daarin, dat men de hand boven zijn hoofd brengt en de vingers van elkander houdt gestrekt. Onder dit vrijmetselaarsteeken is het tegenwoordige Fransche Ministerie geboren."

ADVERTENTIEN.

AVISO.

Tengo el honor de participar al público en general y al comercio en particular que he sido nombrado Agente-vendedor de la sabrosa y deliciosa

JINEBRA DE NOLET

DE SCHIEDAM.

Expendo esta jinebra — la mas fina que se ha importado en ésta y premiada en varias Exposiciones — á los siguientes precios :

Werkelijke Oude Jenever (*Jinebra verdaderamente añeja*) 12 canecas, 14½ Litros en caja.......fl. 16.—

Werkelijke Oude Jenever (*Jinebra verdaderamente añeja*) 24 medias canecas 12 Litros en caja.....fl. 17.—

Pure Schiedam Geneva, 15 frascos, 19 Litros en caja...........fl. 11.50

Pure Schiedam Geneva, 15 frascos, 16 Litros en caja...........fl. 10.50

El que quiera proveerse de una jinebra verdaderamente vieja y fina, que compre la marca

"NOLET"

AURELIO ALVAREZ.

Otrabanda (Curazao W. I.)

Bekendmaking.

De publieke verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1 Januari t/m 30 Juni 1896, onder N°. 7669 E t/m N°. 2217 H, zal plaats hebben op Donderdag den 25den Augustus a. s. en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 18n Augustus 1898.

De Voorzitter,
M. P. CURIEL.

ANUNCIO.

Bendementoe di PREENDANAN di PLATA, ORO i DJAMANTA koe tin placa fiá ariba nan na *Spaar- en Beleenbank*, esta esnan for di 1 di Januari té 30 di Juni 1896 bao di N°. 7669 E té N°. 2217 H, lo toema lugá dia Huebes 25 di Augustus i dianan koe ta sigui.

Ta jama interesadonan di bin paga nan interes, afin di evita nan bendementoe.

Curaçao, 18 di Augustus 1898.

President,
M. P. CURIEL.

¡A LAS PERSONAS DE BUEN GUSTO!

——o——

El que desee tomar una cerveza pura verdaderamente deliciosa, que no contiene alcohol sino en cantidad insignificante, tome la afamada marca

EL CIERVO,

la más apropiada para los climas cálidos.

Unicos agentes para Curazao

DE LANNOY & Co.

Botica Central.

"A GRANDES MALES ..."

La Emulsión de Scott es un "gran remedio." La Tísis y demás afecciones del pecho, la Escrófula y la Anemia son grandes males pero que ceden al uso de una medicina cuyos componentes tengan la virtud de sanar la irritación de la garganta y los pulmones, de eliminar las impurezas de la sangre y de producir carnes y fuerzas. Esto se logra con el aceite de hígado de bacalao subdividido en partículas infinitesimales para que sea asimilado rápidamente, como lo está en la legítima

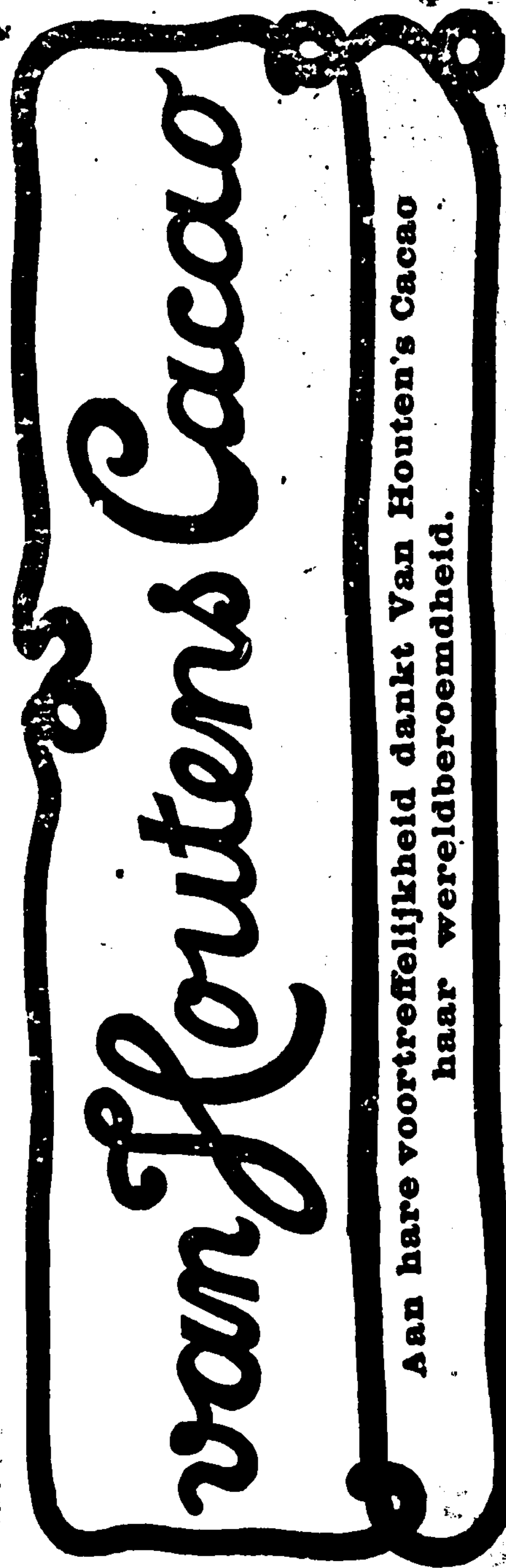
Emulsión de Scott

Marca de Fábrica.

Esta medicina reune además las virtudes de los hipofosfitos de cal y de sosa que son grandes tónicos para el cerebro, los nervios y sistema óseo. De ahí que fortalezca á los débiles. No hay sustancia que contenga en tan alto grado las propiedades nutritivas y reconstituyentes del aceite de hígado de bacalao. La forma más conveniente de tomarlo es la de "Emulsión de Scott." Agradable al paladar. Reconocida universalmente por los médicos como la medicina-alimento por excelencia para los niños.

De venta en las Boticas. Cuidado con las falsificaciones é imitaciones.

Scott y Bowne, Químicos, Nueva York.

Odol

het Beste voor de Tanden

FOTOGRAFIA SOUBLETTE

Este muy conocido Taller se ofrece de nuevo sus trabajos a sus numerosos clientes, acaba de recibir máquinas de las últimas invenciones y tiene constantemente de venta aparatos é ingredientes frescos para el arte fotográfico.

HORAS DE TRABAJO
de 8 A. M. — 4 P. M.

N. P. WOUTEROO J.

te LEIDEN.

FABRIKANT VAN

Verduurzaamde Levensmiddelen.

Gedeponeerd

Fabrieksmerk

N. B. Nevensstaand merk komt voor op de bodems of deksels der blikken, op de etiketten en verpakkingen.

STEEDS

blijft de inteekening geopend op de

Papiamentsch-Hollandsche Woordenlijst

DOOR

ALFREDO F. SINTIAGO.

Nadere informaties te bekomen te Willemstad, Kerkstraat № 195 of in den Boekhandel van de Heeren A. Bethencourt en Zonen, Willemstad.

Zie N° 743 van de *Amigoe di Curaçao*

De door ons in 1867 uitgevonden ***Fijne Palmitine Zeep*** is de meest gerenommeerde Nederlandsche Toiletzeep, fijn geparfumeerd, bijzonder zacht voor de huid en de meest geschikte Zeep voor zuigelingen en kinderen en voor alle personen, die prijs stellen op eene gezonde blanke en zachte huid.

Voor de tropische luchtstreken is deze Zeep uitmuntend, daar zij door zuiverheid van fabrikaat en hoog zeepgehalte onveranderlijk en niet aan uitdrogen onderhevig is.

Onze ***Palmitine Zeep*** staat onder voortdurende contrôle van Dr. P. F. VAN HAMEL ROOS en A. HARMENS Wzn. te Amsterdam.

Ieder stukje moet van onzen naam en gedeponeerd fabrieksmerk "***HET ANKER***" voorzien zijn.

Men wachte zich voor de talrijke namaaksels.

SOLIEDE VERKOOPERS GEZOCHT.

GEBRs. DOBBELMANN,

Nijmegen. *Zeepfabrikanten*

De inteekening is opengesteld op den 32en Jaargang van de

Katholieke Illustratie.

De KATHOLIEKE ILLUSTRATIE verschijnt in 52 wekelijksche nummers of 12 maandelijksche aflevering (naar verkiezing te bekomen.)

De abonnementsprijs is slechts fl.3.60 per jaar.

LUZ DIAMANTE,

LONGMAN & MARTINEZ,
NEW YORK.

Libre de Explosión, Humo y Mal Olor.

— De Venta Por —

Las Ferreterías y Almacenes de Víveres.